

maakt ruimte voor onderwijs

MODULEHANDLEIDING GRAMMATICA NT2 A1-A2

Inleiding	2
Doelgroep	2
Rubriekenoverzicht	3
De rubrieken toegelicht	7
Rubriek A: Woordsoorten	7
Rubriek B: Zinsdelen	7
Rubriek C: Zinsvolgorde	7
Rubriek D: Woorden die veranderen	8
Rubriek E: Voorzetsels	8
Rubriek F: Voegwoorden	8
Rubriek G: Het woordje 'er'	8
Rubriek H: Verwijzen	9
Rubriek I: Ontkenning	9
Rubriek J: Extra rubriek: Grammaticale termen in het Latijn	9
Achtergrondinformatie	11
Het Raamwerk NT2 en de ERK-niveaus	11
De ERK-niveaus vs. het Referentiekader Taal (Meijerink)	12
Woordenlijst	13

Inleiding

Numo is een online leermiddel waarmee leerlingen de basisvaardigheden van Nederlands, rekenen/wiskunde en Engels adaptief kunnen oefenen tot ze het beoogde niveau hebben bereikt.

Adaptief betekent dat het programma zich automatisch aanpast aan het oefengedrag van leerlingen. Is een leerling goed in een vaardigheid, dan gaat hij er met sprongen doorheen. Bij onderdelen waarmee hij moeite heeft, staat het programma langer stil. De leerling krijgt dan extra oefeningen en meer feedback.

Numo kan teruggrijpen op oefenstof van de basisschool. Een leerling die uitblinkt in een vaardigheid, kan doorgaan met oefenen tot en met 3F- of zelfs 4F-niveau. Dat is de grote kracht van adaptieve software!

Doordat leerlingen zich met Numo de basisvaardigheden eigen maken, heb jij als docent meer tijd voor andere dingen, zoals individuele begeleiding, thema-opdrachten en interactieve werkvormen.

Doelgroep

Grammatica NT2 A1-A2 is bedoeld voor leerlingen/studenten van 12 jaar en ouder voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De oefeningen zijn qua taalgebruik en aanbod ook geschikt voor volwassen nieuwkomers.

De doelgroep voor deze module bestaat dus uit ISK-leerlingen en anderstalige leerlingen binnen vmbo, havo of vwo. Maar ook volwassen nieuwkomers (inburgeringsplichtigen, arbeidsmigranten of expats) die Nederlands willen oefenen kunnen met deze module heel goed uit de voeten. De module is dus breed inzetbaar!

Grammatica NT2 A1-A2 is niet primair ontwikkeld voor leerlingen/studenten die in hun eigen moedertaal niet geletterd zijn. Als nieuwkomers niet eerder in hun leven de koppeling van klank naar teken in een taal gemaakt hebben, dan vraagt dat echt om maatwerk in de vorm van een alfabetiseringstraject. Wel zijn er binnen de NT2-modules van Numo op niveau A0-A1 een aantal oefeningen die uitstekend ingezet kunnen worden als extra oefenmateriaal voor leerlingen/studenten die een speciaal alfabetiseringstraject volgen.

Leerlingen/studenten die in hun eigen moedertaal wél geletterd zijn, maar enkel het Latijnse alfabet nog niet (of niet goed) beheersen, kunnen direct aan de slag met de NT2-modules A0-A1. Zodra niveau A1 behaald is, kunnen ze verder met het oefenmateriaal van A1-A2.

Voor alle Numo-modules geldt dat ze ontwikkeld zijn als individueel, zelfstandig oefenmateriaal dat door de docent ingezet kan worden naast (en niet in plaats van) het taalaanbod in de klas. Het NT2-oefenmateriaal biedt dus ook geen methodische aanpak die van A tot Z doorlopen moet worden.

De Numo NT2-modules zijn erop gericht om docenten de vrijheid te geven hun leerlingen te laten oefenen met een bepaald onderwerp als die leerlingen daar aan toe zijn. Een module hoeft dus zeker niet per se van de eerste tot de laatste oefening in die volgorde aangeboden te worden. Docenten hebben de mogelijkheid en de vrijheid om via aparte taken leerlingen heel gericht te laten oefenen met wat er nodig is.

Rubriekenoverzicht

(*) betekent: geluid onmisbaar.

Rubriek	Oefening	Type opgaven	Oefendoel: Ik kan ...
Sprongtoetsen	1. Woordsoorten	Meerkeuze- en open vragen	
	2. Zinsdelen	Meerkeuze- en open vragen	
	3. Zinsvolgorde	Meerkeuze- en open vragen	
	4. Woorden die veranderen (*)	Meerkeuze- en open vragen	
	5. Voorzetsels	Meerkeuze- en open vragen	
	6. Voegwoorden	Meerkeuze- en open vragen	
	7. Het woordje 'er'	Meerkeuze- en open vragen	
	8. Verwijzen	Meerkeuze- en open vragen	
	9. Ontkenning	Meerkeuze- en open vragen	
A. Woordsoorten	1. Wat weet je al van deze woordsoorten? (*)	Meerkeuze- en open vragen	verschillende woordsoorten herkennen en/of gebruiken.
	2. Persoonlijke en bezittelijke voornaamwoorden	Rijen	het verschil tussen een persoonlijk en een bezittelijk voornaamwoord herkennen.
	3. Werkwoorden	Meerkeuze- en open vragen	verschillende vormen van een werkwoord herkennen.
	4. Bijvoeglijke naamwoorden en bijwoorden	Rijen	bijvoeglijke naamwoorden en bijwoorden in een zin herkennen.
	5. Voegwoorden	Wijs aan in tekst	de voegwoorden herkennen in een tekst.
	6. Woordsoorten door elkaar	Meerkeuze- en open vragen	verschillende woordsoorten herkennen in een zin.
B. Zinsdelen	1. Persoonsvorm	Open vraag	de persoonsvorm in een zin herkennen.
	2. Onderwerp	Rijen	het onderwerp in een zin herkennen.

	3. Lijdend voorwerp en meewerkend voorwerp	Meerkeuze- en open vragen	het verschil herkennen tussen een lijdend en een meewerkend voorwerp.
	4. Bepalingen van tijd en plaats	Rijen	het verschil herkennen tussen een bepaling van tijd en een bepaling van plaats.
	5. Verschillende voornaamwoorden	Gatentekst	de goede vorm van persoonlijke of bezittelijke voornaamwoorden kiezen.
	6. Hulpwerkwoord als persoonsvorm	Rijen	een hulpwerkwoord in de zin herkennen.
	7. Zinsdelen door elkaar	Meerkeuze- en open vragen	de verschillende zinsdelen in een zin benoemen.
C. Zinsvolgorde	1. Gewone zinnen	Woorden op volgorde	de zinsdelen van een gewone zin in een vaste volgorde zetten.
	2. Gewone vraagzinnen	Woorden op volgorde	de zinsdelen van een vraagzin zonder vraagwoord in een vaste volgorde zetten.
	3. Vraagzinnen met een vraagwoord	Woorden op volgorde	de zinsdelen van een vraagzin die met een vraagwoord begint in een vaste volgorde zetten.
	4. Kies de goede zinnen	Stenen met woorden	de goede zinsvolgorde herkennen in zinnen met inversie.
	5. Gekoppelde zinnen: hoofdzin - hoofdzin	Meerkeuze- en open vragen	de goede zinsvolgorde herkennen in twee gekoppelde hoofdzinnen.
	6. Gekoppelde zinnen: hoofdzin - bijzin	Meerkeuze- en open vragen	de goede zinsvolgorde herkennen in een bijzin.
	7. Gekoppelde zinnen: bijzin - hoofdzin	Meerkeuze- en open vragen	de hoofdzin op de goede manier afmaken als de bijzin voorop staat.
	8. Zinnen door elkaar	Sleep woord	de persoonsvorm op de goede plaats in de zin zetten.
D. Woorden die veranderen	1. Meervoud met -en (*)	Rijen	de goede vorm herkennen van een meervoud dat eindigt op -en.
	2. Meervoud met s/'s/speciaal (*)	Meerkeuze- en open vragen	de goede vorm van meervoud met s of 's én speciale meervouden benoemen.
	3. Meervoud door elkaar (*)	Meerkeuze- en open vragen	verschillende meervoudsvormen van zelfstandige naamwoorden herkennen.
	4. Verkleinwoorden herkennen	Stenen met woorden	verkleinwoorden herkennen.
	5. Verkleinwoorden maken	Open vraag	van een zelfstandig naamwoord een verkleinwoord maken.

	6. De trappen van vergelijking maken	Open vraag	de goede vormen van de trappen van vergelijking maken.
	7. Woorden met vaste lettergrepen herkennen (*)	Meerkeuze- en open vragen	vaste lettergrepen aan het begin of het eind van een woord herkennen.
	8. Woorden met vaste lettergrepen afmaken (*)	Open vraag	de vaste lettergrepen in een woord zelf typen.
	9. Woorden door elkaar (*)	Meerkeuze- en open vragen	de goede vorm van woorden herkennen (meervoud, verkleinwoorden, trappen van vergelijking en vaste lettergrepen).
E. Voorzetsels	1. Voorzetsels van plaats	Gatentekst	het juiste voorzetsel van plaats kiezen.
	2. Voorzetsels van tijd	Gatentekst	het juiste voorzetsel van tijd kiezen.
	3. Voorzetsels van beweging	Gatentekst	het juiste voorzetsel van beweging kiezen.
	4. Werkwoorden met vaste voorzetsels	Koppel woord	herkennen welk voorzetsel er bij een werkwoord hoort.
	5. Uitdrukkingen met vaste voorzetsels	Koppel woord	herkennen welk voorzetsel er bij een uitdrukking hoort.
	6. Voorzetsels door elkaar	Meerkeuze- en open vragen	herkennen welk voorzetsel er gebruikt moet worden.
F. Voegwoorden	1. Is dit een hoofdzin of een bijzin?	Rijen	hoofdzinnen en bijzinnen herkennen.
	2. Hoofdzin + hoofdzin	Meerkeuze- en open vragen	twee hoofdzinnen koppelen met het correcte voegwoord.
	3. Hoofdzin + bijzin (1)	Meerkeuze- en open vragen	een hoofdzin en een bijzin koppelen met het correcte voegwoord.
	4. Hoofdzin + bijzin (2)	Meerkeuze- en open vragen	een hoofdzin en een bijzin koppelen met het correcte voegwoord.
	5. Plaats de goede voegwoorden in de tekst	Gatentekst	de voegwoorden op de goede plaats in de tekst zetten.
	6. Zinsvolgorde in zinnen met een voegwoord	Sleep woord	de persoonsvorm op de goede plaats zetten in de zin die begint met het voegwoord.
G. het woordje 'er'	1. Kun je het woordje ER horen? (*)	Meerkeuze- en open vragen	het woordje er horen in een zin.
	2. ER - je wilt iets vertellen	Rijen	de er waarmee je iets kunt vertellen herkennen.
	3. ER - je wilt iets tellen	Meerkeuze- en open vragen	de er waarmee je kunt tellen gebruiken.

	4. ER - je praat over een plaats of locatie	Meerkeuze- en open vragen	herkennen hoe er gebruikt wordt om naar een plaats of locatie te verwijzen.
	5. ER - met een voorzetsel	Meerkeuze- en open vragen	herkennen of er in combinatie met een voorzetsel goed gebruikt wordt.
	6. ER - alles door elkaar	Meerkeuze- en open vragen	verschillende vormen van er herkennen en weet of ze goed gebruikt worden.
H. Verwijzen	1. Mensen en dieren (ik-jij, mij-jou)	Gatentekst	met het goede persoonlijke voornaamwoord verwijzen in een tekst.
	2. Mensen en dieren (mijn-jouw-zijn-haar)	Gatentekst	met het goede bezittelijke voornaamwoord verwijzen in een tekst.
	3. Mensen, dieren en dingen (haar-hem-het-ze)	Open vraag	op een goede manier verwijzen met haar, hem, het of ze.
	4. Verwijzen met die-dat-waar-waarmee-waarin	Meerkeuze- en open vragen	op een goede manier verwijzen met die, dat, waar, waarmee of waarin.
	5. Verwijswoorden door elkaar	Meerkeuze- en open vragen	verschillende verwijswoorden goed gebruiken.
I. Ontkenning	1. Ontkennen met geen-niet	Stenen met woorden	geen en niet op een goede manier gebruiken.
	2. Zinnen met iemand-niemand-iets-niets	Meerkeuze- en open vragen	de verschillen tussen iemand, niemand, iets en niets begrijpen.
	3. Zinnen met ergens-nergens-ooit-nooit	Meerkeuze- en open vragen	de verschillen tussen ergens, nergens, ooit en nooit begrijpen.
	4. Ontkennen met zonder-behalve	Rijen	het verschil tussen zonder en behalve begrijpen.
	5. Ontkennende zinnen door elkaar	Meerkeuze- en open vragen	ontkennende zinnen maken met verschillende woorden.
J. Grammaticale termen in het Latijn	1. Grammaticale termen in het Latijn - deel 1 (*)	Meerkeuze- en open vragen	de Latijnse termen van grammaticale begrippen herkennen.
	2. Grammaticale termen in het Latijn - deel 2 (*)	Meerkeuze- en open vragen	de Latijnse termen voor grammaticale begrippen herkennen en begrijpen.

De rubrieken toegelicht

Rubriek A: Woordsoorten

In deze rubriek leren de leerlingen/studenten de volgende woordsoorten herkennen en gebruiken: werkwoorden, lidwoorden, zelfstandige naamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden, bijwoorden, verschillende persoonlijke en bezittelijke voornaamwoorden, voorzetsels, voegwoorden en vraagwoorden. Het gaat hier alleen om taalkundig ontleden (woordsoorten).

In de les ontcom je er als docent bij het uitleggen van sommige taalregels niet aan om een beperkt aantal grammaticale begrippen te gebruiken. Op niveau A1 kun je bijvoorbeeld een werkwoord nog benoemen als 'Wat doe je?' of 'Wat gebeurt er?', maar zodra er vaker zinnen met hulpwerkwoorden, hele werkwoorden en (voltooide) deelwoorden gebruikt gaan worden is het handig om toch een basaal grammaticaal begrippenkader te delen met leerlingen/studenten. Bovendien hebben ze deze kennis ook nodig zodra ze (in het voortgezet onderwijs) andere moderne talen gaan leren. Het benoemen van diverse woordsoorten kan daarom op dit ERK-niveau dan ook niet ontbreken.

De woordsoorten worden in de NT2-modules van Numo tot en met niveau A2 in het Nederlands benoemd en omschreven. Vanaf doelniveau B1 worden in veelgebruikte lesmethodes echter geregeld ook Latijnse termen gehanteerd. Om die reden zijn er zowel in de module Woordenschat A1-A2 als in de module Grammatica A1-A2 als verrijkingsstof twee oefeningen opgenomen waarmee leerlingen/studenten die willen doorstromen naar niveau B1 tijdig kunnen oefenen met het gebruik van grammaticale termen in het Latijn.

Rubriek B: Zinsdelen

Deze rubriek gaat over het zogenaamde redekundige ontleden: uit welke delen bestaat een zin en wat is de functie van die zinsdelen? Leerlingen/studenten oefenen hier met het vinden en herkennen van de persoonsvorm (al dan niet in de vorm van een hulpwerkwoord), het onderwerp, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp en bepalingen van tijd of plaats.

Ook is er aandacht voor de verschillende vormen van persoonlijke en bezittelijke voornaamwoorden waar zowel veel moedertaalsprekers als NT2-leerders op dit moment mee worstelen (Zoals: *zij spelen tennis*, niet *hun spelen tennis* en ook: *jouw boek* en niet *jou boek*). Die oefening is in deze rubriek opgenomen, omdat het gebruik van de voornaamwoorden deels gerelateerd is aan de functie van het voornaamwoord in de zin en leerlingen die functie dus eerst moeten leren herkennen.

In deze grammatica-module A1-A2 wordt er niet ingegaan op de werkwoordspelling in verschillende tijden. Hiervoor kan in Numo een aparte module Werkwoordspelling ingezet worden.

Rubriek C: Zinsvolgorde

In deze rubriek herhalen leerlingen de basale kennis van zinsvorming in het Nederlands. Eén van de grote struikelblokken voor anderstaligen is het kiezen van de juiste zinsvolgorde. Dat wordt hier geoefend door leerlingen/studenten steeds een vaste zinsvolgorde aan te leren, die in de oefening vervolgens getoetst wordt. Daarmee is niet gezegd dat deze volgorde de enig mogelijke volgorde in het Nederlands is, maar we streven ernaar om leerlingen/studenten hiermee zo veel mogelijk houvast te bieden.

Het onderwerp zinsvolgorde wordt – net als in de Grammatica A0-A1 module - geoefend met eenvoudige stellende zinnen, vraagzinnen mét en zónder vraagwoord en stellende zinnen met (andere) inversie-verschijnselen. Daarnaast komt het verschil tussen hoofd- en bijzinnen aan bod (en de bijbehorende voegwoorden) en wordt er geoefend met zinnen die beginnen met de bijzin waarbij er in de hoofdzin inversie optreedt (*Omdat ik ziek ben, blijf ik vandaag thuis*).

Rubriek D: Woorden die veranderen

In deze rubriek komen een aantal oefeningen aan bod die betrekking hebben op de veranderingen in zelfstandige naamwoorden. Zo wordt er nogmaals geoefend met verschillende vormen van het meervoud (met *-en*, met *-s* of *'s*, vormen waarbij de *f* een *v* wordt of de *s* een *z* en *speciale vormen* van het meervoud).

Daarnaast kunnen leerlingen/studenten oefenen met het herkennen en maken van verkleinwoorden en de trappen van vergelijking. Ook leren ze vaste voor- en achtervoegsels herkennen, zoals *on-*, *ont-*, *-ig*, *-ing* en *-heid*. Het doel van die laatste oefening is op dit niveau gericht op herkenning van de vorm (dus niet zozeer op de betekenis). Het is zinvol om het verschil tussen *-ig* en *-ing* te kunnen horen en te weten hoe je *-heid* schrijft (zodat je niet steeds hoeft te twijfelen tussen *-heid*, *-heit*, *-hijid* en *-hijt*).

Rubriek E: Voorzetsels

In deze rubriek worden voorzetsels geordend en geoefend als voorzetsels van plaats, tijd of beweging. Leerlingen/studenten plaatsen zelf de voorzetsels in verschillende teksten op een open plek.

Daarnaast kunnen ze beperkt oefenen met werkwoorden die samengaan met een vast voorzetsel (*Hij wacht op de bus*) en ook met 14 uitdrukkingen waarin voorzetsels een rol spelen (*iets over het hoofd zien*, *iets onder ogen zien*). Ofschoon uitdrukkingen en vaste voorzetsels meestal pas echt aan de orde komen vanaf niveau B1, hebben ook A2-leerders vaak vragen over het 'onlogische' gebruik van vaste voorzetsels (je wacht immers niet echt bovenop die bus). Het is dan goed om te weten dat het Nederlands wemelt van de vaste voorzetsels, die helaas allemaal 'geleerd' moeten worden, omdat er weinig of geen regels voor zijn.

Rubriek F: Voegwoorden

Voegwoorden (ook wel *verbindingswoorden*, *koppelwoorden* of *conjuncties* genoemd) zijn grammaticaal gezien van belang omdat ze het begin van een hoofdzin of een bijzin markeren en daarmee bepalend zijn voor de zinsvolgorde. Daarnaast hebben ze natuurlijk ook een bepaalde betekenis, die leerlingen/studenten moeten leren kennen.

In deze rubriek komen zowel de betekenis als de grammaticale functie aan bod. Leerlingen/studenten oefenen met het onderscheid tussen hoofdzinnen en bijzinnen, kiezen het juiste voegwoord in zinnen of plaatsen de juiste voegwoorden in teksten. Tenslotte oefenen ze met het plaatsen van de persoonsvorm in verschillende soorten lange zinnen. Voor die laatste oefening is het onderscheid tussen hoofd- en bijzinnen van belang.

Als het gaat om voegwoorden die twee **hoofdzinnen** verbinden, wordt er enkel geoefend met *en*, *maar*, *want* en *of*. Het voegwoord *dus* kan zowel twee hoofdzinnen met elkaar verbinden als een hoofdzin en een bijzin. Omdat er op dit niveau nadruk wordt gelegd op de afwijkende zinsvolgorde in bijzinnen, is *dus* voorlopig even achterwege gelaten.

Als het gaat om voegwoorden die een **hoofdzin** met een **bijzin** verbinden, komen hier zinnen aan bod met *voordat*, *nadat*, *toen*, *terwijl*, *totdat*, *omdat*, *als*, *zodra*, *zodat* en *hoewel*.

Rubriek G: Het woordje 'er'

Het woordje *er* is voor veel nieuwkomers een lastig woord. Als docent is het belangrijk om steeds weer uit te leggen dat *er* in het Nederlands vrijwel altijd gebruikt wordt om een lange zin korter te maken. Dat betekent in theorie dat je uitstekend Nederlands kunt spreken zonder *er* te gebruiken.

Actief gebruik van *er* komt meestal pas aan de orde vanaf methodes die toewerken naar niveau B1. In deze rubriek besteden we eerst aandacht aan het kunnen horen van *er*, dat vaak klinkt als /ur/ of /dur/. Gevorderde A2-leerlingen/studenten of snelle leerders hebben ook geregeld vragen over het gebruik van *er*. De oefeningen in deze rubriek laten de leerling zien dat *er* vaak als volgt gebruikt wordt:

- Om een verhaal te vertellen: *Er komt een man aanlopen. Er woonden eens een koning en een koningin in een land hier ver vandaan. Er staat een fiets tegen de boom.*
- Om naar een plaats/locatie te verwijzen: *Ben je wel eens in Den Bosch geweest? Nee, ik ben er nog nooit geweest. Of: Ga je mee naar dat feest? Nee, ik ga er niet naartoe.*
- Om te tellen: *Hoeveel boeken heb je? Ik heb er drie.*
- In combinatie met een voorzetsel: *Ligt jouw tas op de bank? Nee, hij ligt er niet op. Hij ligt ernaast.*

Leerlingen/studenten leren hier dus voornamelijk om de verschillende vormen van *er* te horen en te herkennen (receptief). Actief gebruik van *er* wordt niet geoefend of getoetst. Als docent kun je zelf beoordelen of en op welk moment jouw leerlingen/studenten eraan toe zijn om te oefenen met *er*.

Rubriek H: Verwijzen

In het Nederlands gebruiken we verwijzingen om zinnen korter te maken en om meer variatie aan te brengen. Dat doen we met behulp van verschillende persoonlijke of bezittelijke voornaamwoorden (*ik-mij, jij-jou, hij-hem* etc. of *mijn, jouw, uw* etc.), met *hem, haar, het* of *ze* maar ook met woorden als *die, dat, waarmee* of *waarin*. Vanaf niveau B1 komen er nog meer manieren om te verwijzen aan bod, maar op dit niveau zijn de oefeningen beperkt gehouden.

Rubriek I: Ontkenning

Er zijn veel manieren om iets te ontkennen in het Nederlands. Leerlingen/studenten oefenen hier nogmaals met *geen* en *niet*, maar ook het verschil tussen *iemand-niemand, iets-niets, ooit-nooit* en *ergens-nergens* komt aan bod. Tot slot is er nog een eenvoudige oefening met *behalve* en *zonder*. Als docent kun je steeds zelf bepalen wanneer jouw leerlingen/studenten aan een bepaalde oefening toe zijn.

Rubriek J: Extra rubriek: Grammaticale termen in het Latijn

Deze rubriek biedt verrijkingsstof. De oefeningen in dit leerdoel zijn met name bedoeld voor leerlingen/studenten die al wat verder gevorderd zijn of sneller door de stof heen gaan. Het is niet aan te bevelen om de verrijkingsstof zondermeer aan alle leerlingen/studenten aan te bieden, aangezien dat ontmoedigend zou kunnen zijn.

De oefeningen richten zich op het gebruik van Latijnse termen voor grammaticale begrippen. In diverse methodes voor B1 en in het vreemde talen onderwijs (VO) wordt geregeld gebruik gemaakt van Latijnse termen i.p.v. Nederlandse termen. Met deze oefeningen kunnen snelle leerlingen zich alvast voorbereiden op deze terminologie:

Nederlandse term	Latijnse term	voorbeeld
Medeklinkers	Consonanten	<i>b,c,d,f,g,h</i> etc.
Lidwoord	Artikel	<i>de, het, een</i>
Zelfstandig naamwoord	Substantief	<i>man, huis, vrouw, kind</i>
Verkleinwoord	Dimunitief	<i>huisje, boompje</i>
Bijvoeglijk naamwoord	Adjectief	de fiets is mooi , de mooie fiets
Bijwoord	Adverbium	De toren is heel hoog. Dat heb je goed gedaan.
Werkwoord/werkwoorden	Verbum / verba	<i>praten, eten, zingen, werken</i> etc.
Wederkerig werkwoord	Reflexief verbum	<i>zich wassen, zich scheren, zich herinneren.</i>
Modaal werkwoord	Modaal verbum	<i>kunnen, mogen, moeten, zullen, willen, hoeven</i>
Scheidbaar werkwoord	Separabel verbum	<i>opbellen, aanmelden, innemen</i> etc.
Hele werkwoord	Infinitief	Het werkwoord lopen : ik loop-jij loopt-hij loopt etc.
Voorzetsel	Prepositie	<i>in, op, aan, met, onder, van, door, langs, naar, om, via, vanaf</i> etc.
Vergrotende trap	Comparatief	mooi- mooier -het mooist
Overtreffende trap	Superlatief	mooi-mooier- het mooist
Meewerkend voorwerp	Indirect object	Ik geef het boek aan hem , ik geef hem het boek, het boek is voor hem .
Lijdend voorwerp	Direct object	Ik geef hem het boek . Hij ziet de man . Zij koopt een auto .
Onderwerp	Subject	Ik geef hem het boek. Hij ziet de man. Zij koopt een auto.
Inversie	Inversie	Hij gaat morgen naar school. Gaat hij morgen naar school?
Tegenwoordig deelwoord	Participium presens	Zij komt dansend de klas binnen.

Voltooid deelwoord	Participium perfectum	Gisteren heeft zij lang gedanst .
Tegenwoordige tijd (o.t.t.)	Presens	Ik eet nu een banaan.
Toekomende tijd	Futurum	Ik zal morgen een banaan eten .
Onvoltooid verleden tijd (o.v.t.)	Imperfectum	Ik at gisteren een banaan.
Voltooid tegenwoordige tijd (v.t.t.)	Perfectum	Ik heb gisteren een banaan gegeten .
Voltooid verleden tijd (v.v.t.)	Plusquamperfectum	Ik had gisteren net een banaan gegeten , toen mijn moeder belde.
Voor- of achtervoegsel	Affix	<i>be-, ge-, her-, ver-</i> maar ook <i>-loos, -baar, -ing, -ig etc.</i>
Voorvoegsel	Prefix	<i>be-, ge-, her-, ver-, on-, ont- etc.</i>
Achtervoegsel	Suffix	<i>-loos, -baar, -ing, -ig, -heid, -lijk etc.</i>
Bepaald	Definiet	Ik zag vandaag die ene man met dat leuke, blauwe petje weer.
Onbepaald	Indefiniet	Ik zag vandaag een man met een blauw petje .
Aanwijzend voornaamwoord	Demonstratief pronomen	<i>deze, die, dit, dat</i>
Bezittelijk voornaamwoord	Possessief pronomen	<i>mijn, jouw, uw, zijn, haar, ons/ons, jullie, hun</i>
Persoonlijk voornaamwoord	Pronomen personale	<i>Ik-mij, jij-je-jou, u, hij-hem, zij-ze-haar, wij-we-ons, jullie, zij-ze-hen/hun</i>
Wederkerend voornaamwoord	Reflexief pronomen	Ik scheer me , jij scheert je , u scheert u , hij scheert zich etc.
Wederkerig voornaamwoord	Pronomen reciprocum	<i>elkaar, elkander</i>

Het is een goed idee om leerlingen/studenten deze oefeningen een aantal keren te laten herhalen, zodat er zo veel mogelijk verschillende vragen aan bod komen.

Achtergrondinformatie

Het Raamwerk NT2 en de ERK-niveaus

Het Raamwerk NT2 is de nationale standaard voor de beschrijving van het proces van het leren van een tweede taal in verschillende stappen en de bijbehorende beheersingsniveaus. Deze nationale standaard is gebaseerd op het Europees Referentiekader (ERK) dat in 2001 is samengesteld door de Raad van Europa.

Het ERK beschrijft voor moderne vreemde talen per vaardigheid (spreken, gesprekken voeren, luisteren, schrijven, lezen) wat een taalgebruiker moet beheersen om te kunnen voldoen aan elk van de zes niveaus A1, A2, B1, B2, C1 of C2. De niveaus lopen op van basaal tot zeer vaardig:

- Niveau A: basisgebruikers van een vreemde taal
- Niveau B: onafhankelijke gebruikers van een vreemde taal
- Niveau C: vaardige gebruikers van een vreemde taal

De ERK-niveaus worden in Europa overal op gelijke wijze gebruikt. In Nederland heeft men binnen het Raamwerk NT2 deze zes ERK-niveaus overgenomen om de beheersingsniveaus van het Nederlands te beschrijven voor anderstalige leerlingen.

De bestaande Numo modules NT2 A1-A2 werken toe naar ERK doelniveau A2. Dit is het tweede beheersingsniveau binnen het ERK-kader. De taalleerder op niveau A2:

“Kan zinnen en regelmatig voorkomende uitdrukkingen begrijpen die verband hebben met zaken van direct belang (bijvoorbeeld persoonsgegevens, familie, winkelen, plaatselijke geografie, werk). Kan communiceren in simpele en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling over vertrouwde en alledaagse kwesties vereisen. Kan in eenvoudige bewoordingen aspecten van de eigen achtergrond, de onmiddellijke omgeving en kwesties op het gebied van directe behoeften beschrijven.” (vaardigheid luisteren)

“Kan zeer korte eenvoudige teksten lezen. Kan specifieke voorspelbare informatie vinden in eenvoudige alledaagse teksten zoals advertenties, folders, menu’s en dienstregelingen en kan korte, eenvoudige, persoonlijke brieven begrijpen.” (vaardigheid lezen)

Bron: [ERK-schema voor zelfbeoordeling](#) (zie volgende pagina)

Tabel 2. Gemeenschappelijke Referentieniveaus: beschrijvingsschema voor zelfbeoordeling

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
BEGRIJPEN	LIUSTEREN	Ik kan zinnen en de meest frequente woorden begrijpen die betrekking hebben op gebieden die van direct persoonlijk belang zijn (bijvoorbeeld basisinformatie over mezelf en mijn familie, winkelen, plaatselijke omgeving, werk). Ik kan de belangrijkste punten in korte, duidelijke eenvoudige boodschappen en aankondigingen volgen.	Ik kan de hoofdpunten begrijpen wanneer in duidelijk uitgesproken standaardtaal wordt gesproken over vertrouwde zaken die ik regelmatig tegenkom op mijn werk, school, vrije tijd enz. Ik kan de hoofdpunten van veel radio- of tv-programma's over actuele zaken of over onderwerpen van persoonlijk of beroepsmatig belang begrijpen, wanneer er betrekkelijk langzaam en duidelijk gesproken wordt.	Ik kan een langer betoog en lezingen begrijpen en zelfs complexe redeneringen volgen, wanneer het onderwerp redelijk vertrouwd is. Ik kan de meeste nieuws- en actualiteitenprogramma's op de tv begrijpen. Ik kan het grootste deel van films in standaardtaal begrijpen.	Ik kan een langer betoog begrijpen, zelfs wanneer dit niet duidelijk gestructureerd is en wanneer relaties slechts impliciet zijn en niet expliciet worden aangegeven. Ik kan zonder al te veel inspanning tv-programma's en films begrijpen.	Ik kan moeiteloos gesproken taal begrijpen, in welke vorm dan ook, hetzij in direct contact, hetzij via radio of tv, zelfs wanneer in een snel moedertaaltempo gesproken wordt als ik tenminste enige tijd heb om vertrouwd te raken met het accent.
	LEZEN	Ik kan vertrouwde namen, woorden en zeer eenvoudige zinnen begrijpen, bijvoorbeeld in mededelingen, op posters en in catalogi.	Ik kan zeer korte eenvoudige teksten lezen. Ik kan specifieke voorspelbare informatie vinden in eenvoudige, alledaagse teksten zoals advertenties, folders, menu's en dienstregelingen en ik kan korte, eenvoudige, persoonlijke brieven begrijpen.	Ik kan teksten begrijpen die hoofdzakelijk bestaan uit hoofdreeksen, alledaagse of aan mijn werk gerelateerde taal. Ik kan de beschrijving van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in persoonlijke brieven begrijpen.	Ik kan artikelen en verslagen lezen die betrekking hebben op eigentijdse problemen, waarbij de schrijvers een bepaalde houding of standpunt innemen. Ik kan eigentijds literair proza begrijpen.	Ik kan lange en complexe feitelijke en literaire teksten begrijpen, en het gebruik van verschillende stijlen waarderen. Ik kan gespecialiseerde artikelen en lange technische instructies begrijpen, zelfs wanneer deze geen betrekking hebben op mijn terrein.
SPREKEN	INTERACTIE	Ik kan deelnemen aan een eenvoudig gesprek, wanneer de gesprekspartner bereid is om zaken in een langzamer spreektempo te herhalen of opnieuw te formuleren en mij helpt bij het formuleren van wat ik probeer te zeggen. Ik kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden die een directe behoefte of zeer vertrouwde onderwerpen betreffen.	Ik kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling van informatie over vertrouwde onderwerpen en activiteiten betreffen. Ik kan zeer korte sociale gesprekken aan, alhoewel ik gewoonlijk niet voldoende begrijp om het gesprek zelfstandig gaande te houden.	Ik kan de meeste situaties aan die zich kunnen voordoen tijdens een reis in een gebied waar de betreffende taal wordt gesproken. Ik kan onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over onderwerpen die vertrouwd zijn, of mijn persoonlijke belangstelling hebben of die betrekking hebben op het dagelijks leven (bijvoorbeeld familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen).	Ik kan zodanig deelnemen aan een vloeiend en spontaan gesprek, dat normale uitwisseling met moedertaalsprekers redelijk mogelijk is. Ik kan binnen een vertrouwde context actief deelnemen aan een discussie en hierin mijn standpunten uitleggen en ondersteunen.	Ik kan mezelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder merkbaar naar uitdrukkingen te hoeven zoeken. Ik kan de taal flexibel en effectief gebruiken voor sociale en professionele doeleinden. Ik kan ideeën en meningen met precisie formuleren en mijn bijdrage vaardig aan die van andere sprekers relateren.
	PRODUCTIE	Ik kan eenvoudige uitdrukkingen en zinnen gebruiken om mijn woonomgeving en de mensen die ik ken, te beschrijven.	Ik kan een reeks uitdrukkingen en zinnen gebruiken om in eenvoudige bewoordingen mijn familie en andere mensen, leefomstandigheden, mijn opleiding en mijn huidige of meest recente baan te beschrijven.	Ik kan uitingen op een simpele manier aan elkaar verbinden, zodat ik ervaringen en gebeurtenissen, mijn dromen, verwachtingen en ambities kan beschrijven. Ik kan in het kort redenen en verklaringen geven voor mijn meningen en plannen. Ik kan een verhaal vertellen, of de plot van een boek of film weergeven en mijn reacties beschrijven.	Ik kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen presenteren over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op mijn interesses. Ik kan een standpunt over een actueel onderwerp verklaren en de voordelen en nadelen van diverse opties uiteenzetten.	Ik kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over complexe onderwerpen en daarbij subthema's integreren, specifieke standpunten ontwikkelen en het geheel afronden met een passende conclusie.
SCHRIJVEN	Ik kan een korte, eenvoudige ansichtkaart schrijven, bijvoorbeeld voor het zenden van vakantiegroeten. Ik kan op formulieren persoonlijke details invullen, bijvoorbeeld mijn naam, nationaliteit en adres noteren op een hotelinschrijvingsformulier.	Ik kan korte, eenvoudige notities en boodschappen opschrijven. Ik kan een zeer eenvoudige persoonlijke brief schrijven, bijvoorbeeld om iemand voor iets te bedanken.	Ik kan eenvoudige samenhangende tekst schrijven over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn. Ik kan persoonlijke brieven schrijven waarin ik mijn ervaringen en indrukken beschrijf.	Ik kan een duidelijke, gedetailleerde tekst schrijven over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op mijn interesses. Ik kan een opstel of verslag schrijven, informatie doorgeven of redenen aanvoeren ter ondersteuning vóór of tegen een specifiek standpunt. Ik kan brieven schrijven waarin ik het persoonlijk belang van gebeurtenissen en ervaringen aangeef.	Ik kan me in duidelijke, goed gestructureerde tekst uitdrukken en daarbij redelijk uitgebreid standpunten uiteenzetten. Ik kan in een brief, een opstel of een verslag schrijven over complexe onderwerpen en daarbij de voor mij belangrijke punten benadrukken. Ik kan schrijven in een stijl die is aangepast aan de lezer die ik in gedachten heb.	Ik kan een duidelijke en vloeiend lopende tekst in een gepaste stijl schrijven. Ik kan complexe brieven, verslagen of artikelen schrijven waarin ik een zaak weergeef in een doeltreffende, logische structuur, zodat de lezer de belangrijke punten kan opmerken en onthouden. Ik kan samenvattingen van en kritieken op professionele of literaire werken schrijven.

De ERK-niveaus vs. het Referentiekader Taal (Meijerink)

De F- en S-niveaus (Referentieniveaus Taal) zijn ontwikkeld om op het gebied van taalvaardigheid de leerweg van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs te stroomlijnen. Deze referentieniveaus zijn bedoeld voor leerlingen die in Nederland opgroeien en daardoor van jongs af aan met de Nederlandse taal in aanraking komen.

Waar de ERK-niveaus primair ontwikkeld zijn voor NT2-onderwijs aan anderstalige leerlingen, zijn de Referentieniveaus Taal dus ontwikkeld voor NT1-onderwijs (moedertaalonderwijs) aan Nederlandstalige leerlingen. Er zijn verschillen, maar ook overeenkomsten tussen beide kaders. LOWAN formuleert het als volgt:

“Wanneer je ze naast elkaar legt valt op dat niveau 1F te vergelijken is met A2, 2F met B1 en 3F met B2. Ondanks deze gelijkenis mogen deze niveaus toch niet aan elkaar gelijk worden gesteld. Op niveau 1F (eind basisschool) worden bijvoorbeeld hoge eisen gesteld aan de taalverzorging (spelling, interpunctie e.d.) en de grammaticale correctheid. Het Raamwerk NT2 houdt daarentegen rekening met de stappen die een tweede taalverwerver doorloopt en biedt wat dat betreft meer ruimte.” (Bron: www.lowan.nl document *Toetsing op ERK of Meijerink.pdf*)

Woordenlijst

Wil je weten welke woorden er in de module worden gebruikt? Bekijk dan de **woordenlijst** van onze NT2-modules.